

Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Президент Університету «Україна»

 Петро ТАЛАНЧУК

«___» _____ 2025 року

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНИХ
РОБІТ

для здобувачів наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 081 (D8) ПРАВО
галузі знань 08 ПРАВО (D Бізнес, адміністрування та право)

Київ – 2025

Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення дисертаційних робіт для здобувачів наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 (D8) ПРАВО галузі знань 08 ПРАВО (D Бізнес, адміністрування та право). Київ : ЗВО «Відкритий університет розвитку людини «Україна», 26 с.

Розробники:

Фаст Олексій Олександрович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін.

Кадлубович Тетяна Іванівна, к.політ.н., доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу.

Кириченко Ганна Володимирівна, к.держ.упр., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного консалтингу.

Рекомендовано Вченою радою Інституту права та суспільних відносин (Протокол № 3 від «24» червня 2025 року)

Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення дисертаційних робіт встановлюють вимоги до структури дисертації та порядку її оформлення для здобуття ступеня доктора філософії відповідно до:

- постанови КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації»;
- постанови КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Методологічні аспекти наукових досліджень	5
2. Основні вимоги щодо оформлення дисертації	10
Додатки	17

ВСТУП

Функціонування та поступ науки забезпечується через наукове дослідження, яке здійснюється в межах наукової діяльності та спрямоване на комплексне вивчення об'єкта, процесу чи явища, їхньої будови та взаємозв'язків, а також на одержання наукових результатів і їх подальше практичне застосування. Однією із провідних форм здійснення наукового дослідження та систематизації його результатів є дисертація, що виступає підсумком цілеспрямованої наукової діяльності дослідника.

Дисертація є кваліфікаційною науковою працею, що становить завершене, самостійно виконане теоретико-прикладне дослідження здобувача ступеня доктора філософії, характеризується внутрішньою цілісністю та відображає процес і підсумки опрацювання обраної тематики.

Підготовка дисертаційної роботи ґрунтується на поглибленому аналізі чинного законодавства України, вітчизняних і зарубіжних наукових джерел із обраної проблематики, статистичних матеріалів, передового національного та світового досвіду, а також результатах власних науково-аналітичних напрацювань автора.

Дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю Право має бути спрямоване на теоретичне обґрунтування актуальної правової проблеми, здійснення комплексного аналізу правового регулювання відповідних суспільних відносин, практики діяльності органів публічної влади та правозастосовних механізмів, а також на розробку науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правових механізмів її вирішення з урахуванням сучасних підходів і потреб суспільного розвитку.

Дисертаційна робота характеризується чітко вибудованою структурою, яка забезпечує повне розкриття теми й досягнення поставлених дослідницьких цілей, а також містить сукупність наукових результатів і положень, винесених на публічний захист. Захист дисертаційної роботи здійснюється шляхом її відкритого публічного представлення та обговорення.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Наукове дослідження у сфері права є цілеспрямованим процесом пізнання правових явищ і процесів, що здійснюється із застосуванням наукових методів з метою отримання обґрунтованих результатів, значущих для розвитку правової теорії та правозастосовної практики. Таке дослідження передбачає аналіз впливу соціально-економічних, інституційних та організаційно-правових чинників на функціонування правової системи, діяльність органів публічної влади, а також вивчення взаємозв'язків між правовими нормами, інститутами та механізмами їх реалізації.

Результатом наукового дослідження у галузі права є формування системи наукових понять, категорій, концепцій і закономірностей розвитку правового регулювання та правової системи в цілому.

Види наукових досліджень

Залежно від рівня узагальнення та способу отримання знань наукові дослідження поділяються на:

- емпіричні;
- теоретичні.

Емпіричні дослідження у галузі права ґрунтуються на аналізі фактичних матеріалів правозастосовної практики, діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, результатів реалізації нормативно-правових актів, статистичних даних, а також матеріалів спостережень і узагальнення практичного досвіду. Такі дослідження, як правило, здійснюються фахівцями-практиками у сфері правознавства.

Теоретичні дослідження спрямовані на формування, систематизацію та вдосконалення правових доктрин, наукових підходів, концепцій і теорій, що пояснюють функціонування правової системи та механізмів правового регулювання. Їх виконують науково-педагогічні працівники та наукові співробітники закладів вищої освіти й наукових установ.

Науковий метод у правознавстві

Наукове дослідження у сфері права здійснюється на основі застосування системи принципів, методів і процедур, спрямованих на отримання об'єктивних знань про функціонування правової системи, діяльність органів публічної влади та механізми правового регулювання. Основною метою використання наукового методу є наукове обґрунтування правових позицій, удосконалення нормативно-правового регулювання та підвищення ефективності правозастосовної діяльності.

Методологія наукового дослідження забезпечує виявлення закономірностей розвитку правових процесів, аналіз норм права, правозастосовної практики та організаційно-правових засад діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування.

Пізнавальна функція наукового методу полягає у встановленні закономірностей розвитку правових явищ, з'ясуванні взаємозв'язків між суб'єктами та об'єктами правовідносин, а також в оцінюванні впливу правового регулювання та правозастосовних рішень на суспільні процеси та соціально-економічний розвиток держави.

Структурна організація наукового дослідження

Наукове дослідження у сфері права має чітко вибудовану структуру, що охоплює послідовні етапи його проведення:

- ✓ Постановка проблеми – обґрунтування актуальності правової проблеми, визначення мети та завдань дослідження з урахуванням потреб удосконалення правового регулювання і практики його застосування;
- ✓ Формулювання гіпотези – висування науково обґрунтованих припущень щодо змісту й особливостей правових норм, функціонування правових інститутів, діяльності органів публічної влади та механізмів реалізації права;
- ✓ Збір емпіричних і теоретичних даних – аналіз нормативно-правових актів, матеріалів правозастосовної та судової практики, наукових джерел, а також використання статистичних, соціологічних та аналітичних матеріалів;

✓ Аналіз і узагальнення отриманих результатів – систематизація зібраної інформації, оцінка ефективності правового регулювання, перевірка обґрунтованості висунутих гіпотез;

✓ Формування науково обґрунтованих висновків і рекомендацій – розробка пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання, правозастосовної діяльності та практики функціонування органів публічної влади.

Інструментарій наукового дослідження

Методологічний інструментарій досліджень у сфері права ґрунтується на поєднанні теоретичних і емпіричних методів.

✓ Теоретичні методи: аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний і структурно-функціональний підходи, порівняльний аналіз, історичний метод, моделювання управлінських процесів;

✓ Емпіричні методи: спостереження, опитування, анкетування, експертні оцінки, аналіз статистичних даних, вивчення юридичної практики, соціологічні дослідження.

Застосування системного та багаторівневого підходу до наукових досліджень у галузі права сприяє досягненню об'єктивності, наукової виваженості та практичної значущості отриманих результатів. Методологія правознавчих досліджень виступає гнучким інструментарієм, який враховує особливості аналізованої правової проблеми та забезпечує формування нових наукових висновків і обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання і практики його застосування.

Суб'єкт, об'єкт і предмет дослідження: правовий контекст

Суб'єкт дослідження у сфері права – це окремий дослідник або науковий колектив, який здійснює наукову діяльність, спрямовану на вивчення правових явищ і процесів, аналіз норм права та механізмів їх реалізації, дослідження практики діяльності органів державної влади й органів місцевого

самоврядування, а також оцінювання ефективності правового регулювання та правозастосовної практики.

Об'єкт і предмет дослідження є базовими категоріями методології наукової роботи у галузі права, які визначають її зміст, цільову спрямованість і межі наукового аналізу. Їх чітке розмежування забезпечує системність у вивченні правових явищ і процесів та створює підґрунтя для формулювання науково обґрунтованих висновків і практичних рекомендацій.

Об'єктом дослідження у сфері права є певний сегмент правової реальності, що охоплює правові норми, інститути, правовідносини, механізми правового регулювання та діяльність органів публічної влади, які потребують наукового аналізу. Об'єкт дослідження має узагальнений характер і відображає відповідну сферу правового регулювання, в межах якої здійснюється наукове дослідження.

Предмет дослідження у сфері права має більш конкретний характер порівняно з об'єктом і відображає окремі аспекти, властивості або елементи правових явищ, інститутів чи механізмів правового регулювання, які безпосередньо підлягають науковому аналізу. Саме предмет дослідження визначає основний напрям дослідницького пошуку, логіку наукової роботи та обґрунтовує вибір методів і засобів дослідження.

Таким чином, об'єкт дослідження окреслює загальні межі та правове середовище наукової роботи, тоді як предмет дослідження зосереджується на конкретизованих аспектах обраного об'єкта.

Організація дисертаційного дослідження

Дисертаційне дослідження у галузі права є системним науковим процесом, що потребує чіткої структуризації, методологічної обґрунтованості та логічної послідовності.

Основні етапи дослідження:

1. Планування дослідження передбачає визначення актуальної правової проблеми, формулювання мети та завдань, а також урахування соціальних, економічних і технологічних чинників, що впливають на розвиток правового регулювання.

2. Формування теоретичної бази полягає в систематизації та критичному аналізі нормативно-правових актів, судової практики, наукових публікацій і міжнародного досвіду з метою обґрунтування наукової новизни дослідження.

3. Емпіричний етап спрямований на перевірку висунутих гіпотез шляхом застосування кількісних і якісних методів дослідження, зокрема аналізу статистичних даних, судових справ та експертних оцінок.

4. Аналіз результатів і формулювання висновків забезпечують узагальнення отриманих даних, їх зіставлення з попередніми науковими напрацюваннями та розробку практичних рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання і правозастосовної практики.

Висновки

Ефективна організація дисертаційного дослідження у сфері права ґрунтується на поєднанні теоретичних і емпіричних методів, дотриманні принципів науковості та орієнтації на практичну значущість результатів.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

Загальні положення

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії готується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій або м'якій палітурці та в електронній формі. За бажанням здобувача освіти дисертація може бути перекладена англійською мовою або іншою мовою, пов'язаною з предметом дослідження, з поданням перекладу до спеціалізованої вченої ради.

Структура дисертації

Дисертація повинна мати такі основні структурні елементи:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- основна частина;
- список використаних джерел;
- додатки.

Кожен із цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Вимоги до структурних елементів дисертації

1. Титульна сторінка дисертаційної роботи оформлюється відповідно до зразка, поданого в **Додатку 1** Методичних рекомендацій. Вона обов'язково містить власноручний підпис здобувача освіти, який підтверджує самостійне виконання наукового дослідження та відсутність неоформлених запозичень.

У разі подання електронної версії дисертації у форматі PDF/A з текстовим шаром на документ накладається електронний підпис здобувача освіти, сформований на основі кваліфікованого сертифіката електронного підпису із застосуванням кваліфікованої електронної позначки часу.

2. Для ознайомлення з основним змістом і результатами дисертації

подається анотація, підготовлена українською та англійською мовами. Анотація являє собою стислий узагальнений виклад ключових положень роботи. У ній коротко подаються основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та, за наявності, практичної значущості.

В анотації обов'язково зазначаються:

- прізвище та ініціали здобувача освіти;
- назва дисертаційної роботи;
- тип дисертації та науковий ступінь, на здобуття якого подається робота;
- спеціальність (шифр і назва);
- найменування закладу вищої освіти, де здійснювалася підготовка здобувача освіти;
- найменування закладу вищої освіти, у спеціалізованій вченій раді якого відбудуватиметься захист;
- місто та рік.

Приклад оформлення анотації наведено в **Додатку 2** Методичних рекомендацій.

Обсяг анотації має становити від 0,2 до 0,3 авторського аркуша (один авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків із урахуванням цифр, розділових знаків і пробілів, що відповідає приблизно 24 сторінкам машинописного тексту, оформленого в текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman, кегль 14 pt). За потреби анотація може бути подана також третьою мовою, що відповідає тематиці дослідження.

У кінці анотації подаються ключові слова відповідною мовою. Вони мають відображати зміст наукової роботи, її тематику та забезпечувати можливість тематичного пошуку. Кількість ключових слів – від 5 до 15; їх подають у називному відмінку, в один рядок, розділяючи комами.

Після переліку ключових слів наводиться список публікацій здобувача освіти за темою дисертації, до якого включаються наукові праці:

- у яких оприлюднено основні результати дослідження;
- підтверджують апробацію матеріалів дисертації;

- які додатково відображають отримані наукові результати.

У тексті дисертації спочатку розміщується анотація та ключові слова українською мовою, далі – анотація і ключові слова англійською мовою, після чого подається список публікацій за темою дисертаційної роботи. Кожна анотація та перелік опублікованих праць оформлюються з нової сторінки.

3. Зміст дисертації має відображати всі її структурні складові, включно з назвами розділів, підрозділів (за наявності), із зазначенням їх нумерації та сторінок, із яких вони починаються (**Додаток 3**).

4. За потреби подається окремий перелік умовних скорочень, позначень, символів і одиниць вимірювання. Їх роз'яснення також наводяться безпосередньо в тексті під час першого згадування. Скорочення та позначення, що використовуються не більше двох разів, до такого переліку не включаються.

5. Основна частина дисертаційної роботи складається зі вступу, основних розділів та висновків.

Обсяг основного тексту дисертації повинен становити від 6,5 до 9 авторських аркушів (один авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків із урахуванням цифр, розділових знаків і пробілів, що відповідає приблизно 24 сторінкам машинописного тексту, оформленого в текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman, кегль 14 pt).

У вступній частині подається загальна характеристика дисертаційної роботи, зокрема:

- обґрунтування актуальності та вибору теми дослідження, що передбачає аналіз її зв'язку з сучасними науковими дослідженнями у відповідній галузі знань, визначення сутності наукової проблеми або дослідницького завдання;

- інформація про зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами та грантами, у межах яких виконувалося дослідження, із зазначенням назв організацій, номерів державної реєстрації науково-дослідних робіт, а також галузевих, державних та/або міжнародних проєктів;

- формулювання мети та завдань дослідження відповідно до його об'єкта і предмета;

– опис використаних методів дослідження із зазначенням того, які аспекти досліджувалися кожним із них, а також обґрунтування їх вибору для забезпечення достовірності отриманих результатів і висновків;

– характеристика наукової новизни одержаних результатів, у якій стисло, чітко та аргументовано подаються основні наукові положення, що виносяться на захист, із підкресленням їх відмінностей від уже відомих результатів.

Рекомендується структурувати елементи наукової новизни за такими категоріями: *«вперше»*, *«удосконалено»*, *«набуло подальшого розвитку»*. Водночас недопустимим є формулювання наукових положень у вигляді декларативних тверджень, коли лише зазначається, що в дисертаційній роботі здійснено певні напрацювання, без розкриття їх сутності та реального рівня новизни, що унеможливило належну оцінку отриманих результатів.

– практичне значення отриманих результатів – надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного використання;

– особистий внесок здобувача освіти полягає у визначенні його індивідуального внеску в наукові праці та розробки, виконані у співавторстві (у разі використання в дисертації ідей або результатів, що належать співавторам, із якими здобувач освіти опублікував наукові роботи, обов'язково зазначається конкретний внесок здобувача освіти в такі праці чи розробки, а також наводяться посилання на дисертації співавторів, у яких використано результати спільних досліджень);

– апробація матеріалів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення);

– структура та обсяг дисертації (анонсується структура дисертації, зазначається її загальний обсяг).

6. У розділах дисертаційної роботи має бути повно та ґрунтовно представлено результати власних наукових досліджень здобувача освіти. У тексті необхідно зробити посилання на всі наукові праці автора, зазначені в анотації, які також обов'язково включаються до списку використаних джерел.

У разі залучення до дисертації наукових результатів, ідей, публікацій або інших матеріалів сторонніх авторів у тексті мають бути наведені відповідні бібліографічні посилання. Використання цитат із опублікованих праць інших авторів допускається виключно з обов'язковим зазначенням джерела (за винятком фрагментів, що не мають самостійного смислового навантаження).

Структура розділів дисертації може передбачати поділ на підрозділи, пункти та підпункти. Нумерація підрозділів формується з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою; пунктів — із номера розділу, номера підрозділу та порядкового номера пункту; підпунктів — із номера розділу, номера підрозділу, номера пункту та порядкового номера підпункту. Всі структурні елементи нумеруються арабськими цифрами.

У разі наявності посилань у тексті дисертації формули та рисунки нумеруються із зазначенням номера розділу та порядкового номера формули або рисунка через крапку. Формули розміщуються по центру нового рядка, а їх номер зазначається праворуч у круглих дужках. Номер і назва рисунка подаються під рисунком або праворуч від нього.

Кожний розділ дисертації завершується викладом висновків за результатами відповідного розділу.

7. У загальних висновках дисертації узагальнюються найвагоміші наукові та практичні результати дослідження, визначаються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути використані отримані результати, а також окреслюються перспективні напрями подальших наукових розвідок за тематикою роботи.

За наявності практичної цінності результатів дослідження подається інформація про їх використання або рекомендації щодо впровадження. У випадку практичного впровадження результатів зазначаються назви організацій, у яких воно було здійснене. За необхідності до додатків можуть включатися копії підтвердних документів.

8. Список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором (опційно – в кінці кожного розділу основної частини дисертації)

одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором із урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел із урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 наведено у **Додатку 4** методичних рекомендацій.

9. До додатків дисертації з права можуть включатися матеріали допоміжного характеру, що сприяють повнішому розумінню змісту та результатів дослідження, зокрема:

- проміжні аналітичні матеріали, узагальнення та розрахунки, використані під час обґрунтування наукових положень;
- таблиці статистичних, соціологічних або інших допоміжних даних, які не є ключовими результатами дослідження;
- копії нормативно-правових актів, витяги з судових рішень, аналітичні довідки, акти впровадження результатів дисертації, експертні висновки, листи підтримки або підтвердження практичного застосування результатів наукової роботи;
- методичні рекомендації, алгоритми правозастосування, моделі правового регулювання, які мають допоміжний характер і не становлять основних результатів дисертації;
- зразки процесуальних документів, правових висновків, проекти нормативних або індивідуальних правових актів, розроблені в процесі виконання дисертаційного дослідження;

- ілюстративні матеріали довідкового характеру (схеми, діаграми, таблиці);
- інші матеріали та дані, що доповнюють основний текст дисертації.

10. Невід’ємним додатком до дисертаційної роботи є перелік наукових публікацій здобувача освіти за тематикою дисертації, а також інформація щодо апробації отриманих результатів. У відповідних відомостях зазначаються назви наукових заходів (конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, наукових шкіл), місце та дата їх проведення, а також форма участі здобувача освіти. Вказуються наукові праці автора у такій послідовності:

- в яких опубліковані основні наукові результати дисертації;
- які засвідчують апробацію матеріалів дисертації;
- які додатково відображають наукові результати дисертації. Додатки можуть бути надані у вигляді окремої частини (том, книга).

11. Дисертація оформлюється відповідно до правил, наведених у **Додатку 5** методичних рекомендацій.

ДОДАТКИ

Титульний аркуш дисертації

Найменування закладу вищої освіти або наукової установи, де здійснювалася
підготовка здобувача освіти, органу, до сфери управління якого належить
заклад, установа

Найменування закладу вищої освіти або наукової установи, у спеціалізованій
вченій раді якого (якої) проводився захист дисертації, органу, до сфери
управління якого належить заклад, установа

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

УДК _____
(індекс)

ДИСЕРТАЦІЯ

_____
(назва дисертації)

_____
(шифр і назва спеціальності)

_____
(галузь знань)

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Місто - рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ГУЦУЛ АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 342.9:[351:004.738.5](477)

ДИСЕРТАЦІЯ

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗБУДОВИ
ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Подається на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ А.О. Гуцул

Науковий керівник: Бригінець Олександр Олексійович,
доктор юридичних наук, професор

АНОТАЦІЯ

Гуцул А.О. Адміністративно-правове забезпечення розбудови електронного врядування в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право. ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Київ, 2025.

Зміст анотації

Ключові слова:

ANNOTATION

Hutsul Andriy. Administrative and legal support for the development of e-government in Ukraine. Qualified scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for the Doctor of Philosophy degree in specialty 081 Law. HEI 'Open International University of Human Development 'Ukraine'. Kyiv, 2025.

Abstract Contents

Keywords:

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

А. В яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Гуцул А.О. Адміністративно-правове забезпечення електронного врядування : поняття, структура. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 8. С. 567-573. URL: https://lsej.org.ua/8_2024/137.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/135>.

2.

3.....

Б. Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	13
Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗБУДОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ	22
1.1. Теоретичні засади електронного врядування	22
1.2. Поняття та змістовне наповнення адміністративно-правового забезпечення розбудови електронного врядування	43
Висновки до розділу 1	68
Розділ 2 СУЧАСНИЙ СТАН АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗБУДОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	74
2.1. Нормативно-правове забезпечення розбудови електронного врядування в Україні	74
2.2. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення розбудови електронного врядування в Україні	100
2.3. Моніторинг впровадження інструментів електронного врядування в Україні в сучасних умовах	125
Висновки до розділу 2	145
Розділ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗБУДОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	152
3.1. Стратегічні вектори розбудови електронного врядування в Україні.....	152
3.2. Напрями удосконалення організаційного та адміністративно-правового забезпечення електронного врядування в Україні	181
Висновки до розділу 3	203
ВИСНОВКИ	211
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	223
ДОДАТКИ.....	258

ВСТУП

Актуальність теми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Мета і завдання дослідження.

Об'єкт дослідження –

Предмет дослідження –

Методи дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів

вперше:

удосконалено:

набули подальшого розвитку:

Практичне значення одержаних результатів

Особистий внесок здобувача.

Апробація результатів дисертації.

Публікації.

Структура та обсяг дисертації.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел із урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Політанський В. С. Правові основи та інституційні аспекти електронного урядування в умовах цифрової трансформації України : монографія. НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування Нац. акад. прав. наук України. Харків: Право, 2025. 416 с. 2. Лепський М. А. Соціологія медіації та миротворення: до питання про загальну теорію медіації : монографія. Запоріжжя : ЦНДС, 2023. 160 с.
Два автори	1. Городовенко В. В., Удовика Л. Г. Теорія держави і права : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 126 с. 2. Бура Д. М., Подобна Є. В. Лютий 2022: свідчення про перші дні вторгнення. Харків : Фоліо, 2022. 189 с.
Три автори	1. Лось В. О., Максишко Н. К., Макаренко О. І. Моделювання економічної динаміки : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 101 с. 2. Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
Чотири і більше авторів	1. Khorishko L. S., Kovpak V. A., Lebid N. M., Rudnieva A. O. Strategic Communications in the Formation of the Ukrainian National Security System : monograph. Riga : Baltija Publishing, 2023. 188 p. 2. Державний суверенітет в умовах глобалізації: теорія та практика : монографія / Н. А. Бабарикіна, Н. В. Горло, М. Ф. Заболотна та ін. ; за заг. ред. О. М. Кіндратець. Запоріжжя, 2022. 226 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Правове та законодавче забезпечення економічної безпеки України : монографія / за ред. А. П. Гетьмана, Є. М. Білоусова, Г. В. Анісімової. Харків : Право, 2017. 336 с. 2. Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства : монографія / Д. В. Лученко, О. В. Капліна, В. Я. Настюк та ін. ; за ред. проф. Д. В. Лученка. Харків : НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2022. 272 с.

Без автора	1. Адміністративне право України : підручник / авт. кол.: П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака [та ін.] ; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ : Людмила, 2023. 772 с. 2. Права та обов'язки людини і громадянина в Україні : навч. посіб. / уклад.: В. В. Городовенко, Л. Г. Удовика, О. Л. Макаренков [та ін.] ; за заг. ред. Л. Г. Удовики. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 150 с.
Багатотомні видання	1. Верлос Н. В. Конституційне право : навч. посіб. у схемах і табл. : в 2 ч. Ч. 1. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 180 с. 2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / редкол. вид.: В. Я. Тацій (голова) [та ін.]. Харків : Право, 2020. Т. 5 : Адміністративне право / редкол. 5 т.: Ю. П. Битяк (голова) [та ін.]. 960 с.
Автореферати дисертацій	1. Агапова О. В. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування у сфері юстиції України в умовах європейської інтеграції : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2024. 35 с. 2. Марченко В. Адміністративно-правові засади електронного урядування в органах виконавчої влади : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ, 2016. 44 с.
Дисертації	1. Барвіненко В. Д. Принципи побудови системи органів місцевого самоврядування в Україні: адміністративно-правове дослідження : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2024. 425 с. 2. Ільницький М. П. Адміністративно-правове регулювання електронного урядування у сфері публічного управління в Україні : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07. ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2017. 215 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про деякі питання діяльності та розвитку у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг: наказ Міністерства цифрової трансформації України від 18 січня 2024 р. № 11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0180-24#Text.
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

		2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
	Каталоги	1. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань. 2023 / упоряд.: М. В. Язвинська, Ю. В. Діденко. Київ : Академперіодика, 2024. 341 с.
Частина видання	книги	1. Коломоєць Т., Шарая А. Запобігання корупції у сфері публічної служби. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ, 2023. С. 576-606. 2. Череп А. В., Олейнікова Л. Г. Інституційні умови та практичні інструменти запобігання корупційних порушень як умова забезпечення конкурентоспроможності податкової системи. Theoretical and Practical Aspects of Modern Scientific Research : collective monograph / compiled by V. Shpak. Sherman Oaks, 2022. С. 57-61.
	матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Васильєва Л. А. Публічність як затребувана правова матриця громадянського суспільства. Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 27 трав. 2020 р.). Кропивницький, 2019. С. 38-47. 2. Вадовська Х-К. П., Артемович М. І. Основні принципи впровадження електронного урядування в Україні. II Міжнародна студентська науково-технічна конференція «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання». С. 338-339.
	довідкового видання	1. Коломоєць Н. В. Корупційне правопорушення. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / редкол. вид.: В. Я. Тацій та ін. Харків, 2020. Т. 5 : Адміністративне право. С. 464-467. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. Адміністративне право України : слов. термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54-55.
	періодичного видання	1. Горелікова Т. О., Чопоров С. В. Аналіз методів захисту інформації від підміни та видалення, що

	(журналу, газети)	ґрунтуються на технології блокчейн. Computer Science and Applied Mathematics. 2024. № 1. pp. 54–65. 2. Канцер Г. О. Характеристика засобів адміністративно-правового забезпечення впровадження електронного урядування в Україні. Правова позиція. № 1(30). 2021. С. 145-148. DOI: https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-1.27.
	Електронні ресурси	1. Міжнародна хартія відкритих даних. Дія. Відкриті дані. URL: https://diia.data.gov.ua/info-center/charter. 2. Статистика. Електронні петиції. Офіц. вебсайт : Київська міська рада. URL: https://petition.kyivcity.gov.ua/statistic (дата звернення: 24.10.2024)

**ПРАВИЛА
оформлення дисертації**

Обсяг основного тексту дисертації визначається пунктами 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, або може встановлюватися освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності.

До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки.

Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні дисертації за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt.

Дисертацію друкують на одному або на двох (за бажанням) боках аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу.

Кегель – мітел (14 типографських пунктів). Допускається підготовка дисертаційної роботи в форматі LaTeX із відповідним стильовим оформленням.

Текст дисертації необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20-25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

(Додаток 4 зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 № 759).